

Pradžia>Kreipimasis į teismą>ES ir nacionalinės teisės sistemos>**Bendrieji nacionaliniai teismai**

Bendrieji nacionaliniai teismai

Šiaurės Airija

Šiame puslapyje apžvelgiami Šiaurės Airijos teismai.

Bendrosios kompetencijos teismai. Įžanga

Įvairių teismų Šiaurės Airijoje darbas organizuojamas taip:

Aukščiausiasis Teismas

2009 m. naujasis **Jungtinės Karalystės Aukščiausiasis Teismas** perėmė Lordų rūmų Apeliacijų komiteto jurisdikciją. Jis taip pat perėmė deleguotąsias Slaptosios tarybos Teismo komiteto (aukščiausios apeliacinės instancijos keliose nepriklausomose Sandraugos šalyse, Jungtinės Karalystės užjūrio teritorijose ir Didžiosios Britanijos Karūnai priklausančiose teritorijose) funkcijas.

Aukščiausiasis Teismas yra **paskutinė Jungtinės Karalystės apeliacinė instancija** ir baudžiamosiose, ir civilinėse bylose, tačiau baudžiamąsias bylas nagrinėjant Škotijoje apeliacijos pateikti Aukščiausiajam Teismui negalima. Leidimas perduoti tokias bylas Aukščiausiajam Teismui paprastai suteikiamas tik tada, jeigu nagrinėjami visuomeninės svarbos teisės klausimai.

Apeliacinis teismas

Šiaurės Airijos apeliacinis teismas įsikūręs Karališkuosiuose teisingumo teismuose Belfaste. Jis nagrinėja apeliacinius skundus dėl Karūnos teisme nagrinėtų baudžiamųjų bylų ir apeliacinius skundus dėl Aukštajame teisme nagrinėtų civilinių bylų.

Aukštasis teismas

Aukštasis teismas, įsikūręs Belfaste, nagrinėja civilines bylas, apeliacinius skundus baudžiamosiose bylose, jis taip pat gali peržiūrėti individualių asmenų ir organizacijų veiksmus, kad įsitikintų jų veiksmų teisėtumu ir teisingumu. Paprastai Aukštasis teismas nagrinėja bylas, kurių ieškinio vertė viršija 30 000 GBP. Tam tikromis aplinkybėmis byla, kurios ieškinio vertė viršija 30 000 GBP, gali būti perduota iš Aukštojo teismo grafystės teismui; analogiškai, byla, kurios ieškinio vertė yra mažesnė nei 30 000 GBP, gali būti perduota iš grafystės teismo Aukštajam teismui.

Aukštąjį teismą sudaro šie trys skyriai:

Šeimos teisės skyrius. Šeimos teisės skyrius nagrinėja sudėtingas užginčytas bylas dėl santuokos nutraukimo, globos, įvaikinimo, smurto šeimoje ir kt. Jis taip pat nagrinėja apeliacinius skundus dėl magistratų teismuose ir grafysčių teismuose nagrinėtų su santuoka susijusių bylų, psichiškai nesveikų asmenų atvejus ir nesudėtingas bylas dėl testamentų.

Karalienės suolo skyrius. Karalienės suolo skyrius nagrinėja didelius ir (arba) sudėtingus ieškinius dėl kompensacijos. Jis taip pat nagrinėja tam tikrus apeliacinius skundus dėl magistratų teismuose arba Karūnos teisme nagrinėtų bylų. Jis taip pat peržiūri organizacijų veiksmus, kad įvertintų jų teisėtumą, ir nagrinėja ieškinius dėl šmeižto ir įžeidimo.

Kanclerio skyrius. Kanclerio skyrius nagrinėja bylas, susijusias su patika, užginčytais testamentais, įmonių likvidavimu, bankrotu, hipoteka, labdara, užginčytais pajamomis (paprastai dėl pajamų mokesčio) ir kt.

Karūnos teismas

Karūnos teismas nagrinėja šias bylas:

sunkesnius nusikaltimus, kuriuos nagrinėja teisėjai ir, daugeliu atveju, prisiekusieji;

magistratų teisme priimtus apkaltinamuosius nuosprendžius, Karūnos teismui perduotus, kad šis priimtų sprendimą dėl bausmės.

Karūnos teismuose skiriamos griežtesnės laisvės atėmimo bausmės ir didesnės bausdos negu magistratų teismuose.

Grafystės teismas

Grafysčių teismai nagrinėja civilines bylas, juose posėdžiauja teisėjas arba apygardos teisėjas. Grafystės teismas paprastai nagrinėja bylas, kurių ieškinio vertė nesiekia 30 000 GBP (arba 45 000 GBP turinėse bylose). Didesnės vertės bylos nagrinėjamos Aukštajame teisme (žr. toliau). Visi ieškiniai – nepriklausomai nuo jų vertės – dėl reglamentuotų kredito sutarčių turi būti pradedami nagrinėti grafystės teisme.

Grafystės teismo nagrinėjamų bylų pavyzdžiai.

Grafysčių teismai gali nagrinėti įvairias bylas, tačiau dažniausiai nagrinėjamos šios:

savininko ir nuomininko ginčai, pavyzdžiui, valdymas (išskeldinimas), skolos už nuomą, remontas;

vartotojų ginčai, pavyzdžiui, nekokybiškos prekės arba paslaugos;

ieškiniai dėl asmens sužalojimo (sužalojimas dėl nerūpestingumo), pavyzdžiui, eismo įvykiai, kritimas į kelio dangoje esančias duobes, nelaimingi atsitikimai darbe;

neužginčytos bylos dėl santuokos nutraukimo, tačiau jos nagrinėjamos tik dalyje grafysčių teismų;

bylos dėl rasinės ir lytinės diskriminacijos;

problemos dėl skolų, pavyzdžiui, apmokėjimo siekiantis kreditorius;

darbo problemos, pavyzdžiui, neišmokėtas darbo užmokestis arba atlyginimas, arba mokėtina išėtinė kompensacija;

apeliacinius skundus dėl magistratų teismo sprendimų nagrinėja teisėjas (ir mažiausiai du neprofesionalūs teisėjai, kai atsakovas yra jaunas asmuo).

Ieškiniai dėl nedidelių sumų

Grafystės teismas taip pat nagrinėja ieškinius dėl nedidelių sumų. Paprastai ieškiniuose dėl nedidelių sumų reikalavimo vertė neviršija 3 000 GBP.

Magistratų teismai

Magistratų teismai nagrinėja baudžiamąsias bylas ir kai kurias civilines bylas. Bylas nagrinėja apygardos teisėjas (magistratų teismas).

Magistratų teisme nagrinėjamos baudžiamosios bylos

Magistratų teismai nagrinėja nusikaltimus, kai atsakovas neturi teisės prašyti, kad sprendimą priimtų prisiekusieji. Šie nusikaltimai vadinami nusižengimais.

Už nusižengimus didžiausia skirtina bausmė yra laisvės atėmimas šešiams mėnesiams ir (arba) bauda iki 5 000 GBP.

Magistratų teismai taip pat nagrinėja nusikaltimus, kai atsakovas gali pasirinkti, kad sprendimą priimtų prisiekusieji, tačiau nusprendžia, kad jo bylą nagrinės magistratų teismas. Jeigu atsakovas pasirenka, kad sprendimą priimtų prisiekusieji, byla perduodama Karūnos teismui.

Jaunimo teismas

Jaunimo teismas nagrinėja nusikaltimą padariusių jaunų 10–17 metų amžiaus asmenų bylas. Jaunimo teismas yra magistratų teismo dalis, bylas nagrinėja apygardos teisėjas (magistratų teismas) ir kiti du specialiai parengti neprofesionalūs teisėjai. Jeigu jaunas asmuo kaltinamas labai sunkiu nusikaltimu, už kurį suaugusiam asmeniui būtų skiriama ne mažiau kaip 14 metų laisvės atėmimo bausmė, jaunimo teismas bylą gali perduoti nagrinėti Karūnos teismui.

Magistratų teisme nagrinėjamos civilinės bylos

Magistratų teismai nagrinėja tam tikras civilines bylas, susijusias su:

kai kuriomis civilinio pobūdžio skolomis, pavyzdžiui, nesumokėtu pajamų mokesčiu, nacionalinio draudimo įmokomis, nesumokėtu PVM, tarifais; licencijomis, pavyzdžiui, licencijų barams ir klubams suteikimu, atnaujinimu arba panaikinimu;

kai kuriomis su santuoka susijusiomis problemomis, pavyzdžiui, išlaikymu ir sutuoktinio iškraustymu iš sutuoktinių namų;

vaikų gerove, pavyzdžiui, vietos valdžios institucijos nurodymais dėl rūpybos arba priežiūros, įsivaikinimo procedūromis ir nurodymais dėl gyvenamosios vietos.

Koronerio teismai

Tiria netikėtų, smurtinių arba nenatūralių mirčių aplinkybes.

Susijusios nuorodos

Šiaurės Airijos bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų tarnyba

Paskutinis naujinimas: 16/01/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.